

Boekverslag Lanceloet en het hert met de witte voet (onbekend)

Monique Vulto

© havovwo.nl (april 2003)

Titel:	Lanceloet en het hert met de witte voet. (Tekst en vertaling)
Vertaling:	H. Adema. Leeuwarden 1994 (derde druk).
Oorsprong	Brabant, vóór 1291

De motivatie van mijn boekkeuze.

Ik ben niet zo thuis op het gebied van middeleeuwse boeken. Daarom ben ik deze keer eens afgegaan op wat het verwerkingsboek als tips geeft. In onze bibliotheek (in Pijnacker) hadden ze niet zo heel veel keus. Naast dit boek zag ik ook nog Mariken van Nieumeghen. Dit boek was moeilijker, omdat ik er geen vertaling van had. Deze uitgave van 'Lanceloet en het hert met de witte voet' bevatte de originele tekst en een vertaling. Hierdoor zou het voor mij iets gemakkelijker te begrijpen zijn.

Een korte weergave van de inhoud.

Op een dag komt er een jonkvrouw met een wit hondje achter zich aan, bij het kasteel van koning Arthur. Zij vertelt, dat de mooie, jonge koningin zal trouwen met degene, die haar de witte voet van het hert kan brengen. Dit hert is heer en meester over de rivier en over het bos in het dal en wordt beschermd door tien reusachtige leeuwen. Het hondje zal de weg, die naar het dal leidt, wijzen aan degene, die de uitdaging aandurft.

Keye is de eerste, die reageert. Hij is op het kasteel uit de gunst en kan zich op deze manier bewijzen. Op zijn tocht naar het dal wordt hij tegengehouden door een brede, diepe rivier. Hoewel het hondje er onbevreesd door zwemt, durft hij het niet aan en keert terug naar huis. Hij wil het hondje vermoorden, om het bewijs uit te weten, maar kan het hondje niet inhalen.

Ook Lancelot hoort het verhaal en belooft het hondje te volgen. Dit doet hij inderdaad tot aan het poortje van het bos. Daar zijn zeven leeuwen, die hij moet verslaan, (een andere ridder had er eerder drie gedood, maar was toen zelf ook gestorven). Dit lukt hem, maar hij raakt wel gewond. Ziek en moe rijdt hij verder en vindt het hert. Samen met het hondje krijgt hij het hert te pakken. Het hondje doodt het en Lancelot snijdt de witte voet af met zijn zwaard.

Omdat hij geen krachten meer over heeft, geeft hij de voet mee aan een toevallig voorbijkomende ridder. Deze moet Lancelot beloven de voet naar de jonkvrouw te brengen en te zeggen dat hij zwaargewond in het bos ligt. De ridder belooft dit, maar zodra hij in het kasteel komt vraagt hij de jonkvrouw met hem te trouwen, omdat hij haar de witte voet brengt. Zij vindt hem afstotelijk en moet er niet aan denken om met hem te trouwen. Op raad van de koningen wordt het huwelijk daarom veertien dagen uitgesteld.

Walewein wordt intussen ongerust, omdat hij zolang niets van Lancelot heeft gehoord. Hij gaat op zoek en vindt hem, liggend op de grond, in het bos. Lancelot vertelt hem wat er gebeurd is en Walewein tilt hem in het zadel. Hij brengt Lancelot naar een kundig arts en rijdt in grote haast naar de plaats, waar de bruiloft is.

Op het moment, dat de jonkvrouw haar belofte wil nakomen, komt Walewein naar voren. Hij legt uit wat er aan de hand is, maar de ridder ontkent alle beschuldigingen. Daarom wordt er een tweekamp gehouden. Het wordt een spannend gevecht, maar uiteindelijk slaat Walewein de helm met hoofd en al van de ridder zijn romp.

Als Lancelot is genezen komt hij naar het kasteel, maar wil nog niet met de koningin trouwen, omdat hij koningin Guenevere bemint.

Boekverslag Lanceloet en het hert met de witte voet (onbekend)

Monique Vulto

© havovwo.nl (april 2003)

Een uitgewerkte persoonlijke reactie.

Onderwerp.

Het onderwerp van dit verhaal is het doel dat de ridders voor ogen hebben: het bemachtigen van de witte voet van het hert, om te kunnen trouwen met de koningin. Omdat het een beetje een oppervlakkig onderwerp is interesseert het me maar matig.

Gebeurtenissen

De gebeurtenissen spelen in dit boek de grootste rol. Over de gevoelens en gedachtes van de personages hoor je niet zo veel. Het zijn allemaal standaard heldendaden en ze zijn duidelijk verzonnen. Dit laatste is niet belangrijk bij het feit of een boek mij boeit, maar in dit geval vond ik het niet zo spannend.

Ik vond het goed dat Walewein in het kasteel naar voren stapte om de waarheid te vertellen. Ik denk dat dit ongeveer het belangrijkste moment in het boek was.

Personages.

Lancelot is in dit boek een echte held. Ik houd er niet zo van als iemand eerst een daad moet verrichten voordat hij kan trouwen. Dit vind ik ook een belachelijke wens van de koningin, maar dat kom je vaker tegen in dit soort verhalen. Het gedrag van Lancelot is eigenlijk een beetje dom. Het is heel sympathiek dat hij zo goed van vertrouwen is, maar in dit geval had hij kunnen weten dat hij de voet beter niet uit handen kon geven.

De ridder zit echter helemaal fout. Je mag nooit zo'n vertrouwen beschamen en een gewonde man nog erger verwonden en laten liggen. Dat is een hele lage streek en keur ik ter zeerste af.

Opbouw.

Het boek boeit vrij snel, doordat je midden in het verhaal stapt. Ik vond het echter niet zo spannend, omdat het een beetje oppervlakkig was. Er werd nergens heel diep op ingegaan. Het verhaal wordt door een verteller gebracht. Deze verteller staat geheel buiten het verhaal, maar heeft dit zelf ook een keer gehoord en vertelt het door. Dit is een goede vertelvorm, omdat je het verhaal zo van alle kanten kunt belichten. Als het door de koning verteld zou worden, zou je alleen horen wat er in het kasteel gebeurde en niet hoe het Lancelot in het bos verging.

Taalgebruik.

Hier hangt het er sterk vanaf of je over de middeleeuwse tekst of de vertaling praat.

De vertaling was zeer goed te volgen. Duidelijk en de dialogen werden in stand gehouden. Zo bleef Walewein hoffelijk praten tegen de jonkvrouw.

De middeleeuwse tekst was een stuk moeilijker. Zonder de vertaling zou ik er niet alles uit kunnen begrijpen. 'Men ward hens geware saen,' betekent: 'Men merkte hen al gauw op.' Dit is in het begin heel moeilijk om te zien. Naarmate je meer leest gaat dat steeds gemakkelijker.

Het taalgebruik paste goed bij de personages. Het verhaal speelt in een ver verleden en ook nog eens in en rond het kasteel van de koning. Hierbij horen hele hoffelijke zinsconstructies. Deze waren in de middeleeuwse tekst overdrevener dan in de vertaling.

Boekverslag Lancelot en het hert met de witte voet (onbekend)

Monique Vulto

© havovwo.nl (april 2003)

Verband met de eercultuur.

Dit kun je vanuit verschillende oogpunten bekijken. Centraal in dit verhaal staat de jacht op de witte voet. Wie die te pakken kan krijgen, mag met de koningin trouwen. Iedereen die naar de witte voet op zoek gaat streeft dus eigenlijk vooral zijn eigen belang na. HIJ mag trouwen. Aan de andere kant zegt Lancelot tegen de ridder in het bos: "Zeg haar dat het haar altijd goed moge gaan. Ik heb me zo ingespannen ter wille van de eer en deugd die ik van haar heb horen vertellen." Hiermee maakt hij duidelijk dat hij het enkel en alleen doet voor de eer. Dit laatste wordt aan het eind bevestigd, doordat je te horen krijgt dat hij niets in deze koningin ziet, maar een ander aanbidt.

Verder zie je dat de ridder, die Lancelot tegenkomt, alleen zijn eigen doel achterna gaat. Aan hem kun je niets van een eercultuur ontdekken. "Nadat hij de voet had aangenomen, greep hij zijn zwaard en sloeg hij Lancelot zó, dat hij het nauwelijks overleefde. Hij pleegde een schandelijke, eerloze daad." Dit fragment maakt echter ook duidelijk dat je je netjes moet gedragen. De verteller windt zich er helemaal over op dat de ridder zoiets als dit durft te doen.

Literatuur aan het hof.

'Lancelot en het hert met de witte voet' is een Britse, hoofse ridderroman; een Arthurroman. Koning Arthur is zeer passief en wordt maar enkele malen genoemd. Walewein en Lancelot zijn de ridders, waarvan Lancelot de queeste moet volbrengen. De gevaarlijke barrière, die hij moet overwinnen is de diepe, brede rivier. Het begin en eindpunt van het verhaal zijn het hof van Koning Arthur. De komst van de jonkvrouw met het witte hondje op het kasteel in het begin, is de aankondiging van het avontuur.

Een belangrijke les in dit verhaal is, dat je anderen geen kwaad mag doen. Anders zul je daarvoor gestraft worden, (dit zie je bij de ridder, die Lancelot verwondt).

Af en toe moet je goed van vertrouwen zijn, zoals Lancelot bij het hondje, maar je moet wel uitkijken voor de valse bedoelingen van sommige mensen, (Lancelot had de ridder beter niet kunnen vertrouwen).

Verder is het goed om in God te geloven. Op het moment, dat Walewein het gevecht met de ridder aangaat, bidt de jonkvrouw: "Moge God, onze Heer, Walewein nu kracht geven." En of het een bijdrage levert of niet, Walewein wint en dat was de bedoeling van God.

Ten slotte is het belangrijk om moedig te zijn. Hiermee bereik je een hoop en kun je het kwaad bestrijden.

Geestelijke letterkunde.

De jonkvrouw met het witte hondje spreekt tot koning Arthur: "Moge de almachtige hemelse God het u lonen. Heer koning, luister goed naar wat ik zeg."

Als Keye zijn reis niet volbracht heeft en terugkeert, zegt hij tegen heer Walewein: "Zo waarlijk helpe mij God, ik was nog niet ver toen ik jammer genoeg erg ziek werd."

Lancelot is God er bijzonder dankbaar voor dat hij in leven is gebleven tegen de kwaadaardige leeuwen die hij zo langdurig had bestreden.

Walewein wordt volgens dit verhaal door God de weg gewezen naar de plek, waar Lancelot gewond ligt en ook de verteller verwerkt God in zijn verhaal: "Moge de onsterfelijke God alle slechte mensen weerhouden opdat zij zich zullen bedenken en zich van alle slechtheid afwenden om zich op de juiste wijze te gedragen."

Ondanks de vele fragmenten die te noemen zijn waarin God verheerlijkt wordt, kan deze tekst niet in een genre van de geestelijke letterkunde geplaatst worden.

Naast God speelt ook 'moed' een belangrijke rol. Dappere ridders worden vorstelijk behandeld. Dit is bijvoorbeeld te zien bij Walewein op het kasteel: "Een sterke, rappe bediende bracht een zijden matras en een purperen kussen. Een andere bracht twee pas gewassen witte lakens, netjes gevouwen en fijn van stof. Nooit zag iemand zulke goede lakens als die waar Walewein toen op mocht liggen. Toen ze over het bed gespreid waren, bracht een kamermeisje een deken, bezaad met goudborduur, om zich toe te dekken. Iemand die de hele wereld afgereisd had, zou niet nog zo'n deken gevonden hebben, zo mooi was ze. Het borduurwerk dat er op aangebracht was, was erg kostbaar; men zou het voor een machtige koning kunnen aanbevelen."

Boekverslag Lanceloet en het hert met de witte voet (onbekend)

Monique Vulto

© havovwo.nl (april 2003)

Literatuur in de stad.

De standentheorie komt evenals eventuele annexatie of adaptatie in dit verhaal niet naar voren.

Als ik moet kiezen tussen een abel spel en een schelmenverhaal, denk ik dat 'Lanceloet en het hert met de witte voet' tot de schelmenverhalen behoort. De individuele slimheid en handigheid van Lancelot en Walewein zorgen ervoor dat het goede van het kwade wint.

Het verhaal is als een soort lang gedicht geschreven. Het is volledig in rijm, maar er is geen patroon te ontdekken als een refrein of acrostichon (naamgedicht). Alleen afgaande op de rijm van twee zinnen kan ik zeggen dat ik een kenmerk (het gedicht) van rederijkers herken.

Mijn mening.

Ik vond dit het lastigste boekverslag dat ik heb moeten maken. Dit kwam vooral door de verdiepingsopdracht die erg moeizaam verliep.

Ik vond dat er erg vaag werd omschreven welke informatie er precies werd gevraagd. Zo wist ik niet zeker of ik alle drie de soorten middeleeuwse literatuur moest behandelen of dat ik mijn boek in een van de groepen moest indelen. Ik heb geprobeerd op zoveel mogelijk punten het gevraagde te beantwoorden. Het leek mij alleen onmogelijk om bij alle drie de groepen te zeggen wat de les is die de mensen uit het verhaal moeten leren. Hierbij kon ik niet verschillend antwoorden. De lessen die ik heb genoemd zijn de lessen die alle groepen eruit kunnen leren. Wél telt voor elke groep een andere les het zwaarste. Zo is voor de geestelijke groep het geloven in God het belangrijkste en voor de mensen aan het hof de les dat je geen kwaad mag doen.

De beschrijvingsopdracht verliep gelukkig een stuk beter. Het boek was eenvoudig samen te vatten. Dit in tegenstelling tot de twee boeken die ik hiervoor heb gelezen. Waarschijnlijk kwam het doordat dit verhaal een stuk korter en simpeler was. Het was een verhaallijn, waardoor het verloop gemakkelijk te volgen was.

Het lezen van het boek ging goed. Ik had er een vertaling naast, zodat de zinnen die ik niet begreep daaruit duidelijk werden. In het Middelnederlands zijn sommige zinsconstructies moeilijk te doorzien, maar zodra duidelijk was wat er bedoeld werd, herkende ik het ook in de middeleeuwse tekst.